

věřitelku podle § 469 obč. zák. pokládati stále ještě za knihovní věřitelku a tudíž za oprávněnou k jejímu vydobývání knihovní pohledávky z nemovitostí, na nichž posud právo zástavní pro ni vázne.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dovolání, opřené o dovolací důvody § 503 čís. 3 a 4 c. ř. s., právem vytýká napadenému rozsudku, že mylně posoudil věc po stránce právní. Nejvyšší soud rozhodl a blíže odůvodnil již v rozhodnutí uveřejněném ve sb. n. s. pod čís. 8128 (stejně sb. n. s. čís. 9541), že postup vymáhané pohledávky jest skutečností, zrušující pro posavadního věřitele nárok podle § 35 ex. ř., a nemá příčiny, by se odchýlil od právního stanoviska tam hájeného. V onom rozhodnutí bylo i vysloveno, že platnost postupu není závislá na listinné formě podle § 9 ex. ř., a nic na věci nemění ani to, že byla postoupena pohledávka knihovně zajištěná bez současného knihovního převodu, jelikož i v tomto případě postupitel již tím, že postoupil svou pohledávku, přestal býti jejím věřitelem, a pohledávka již postupem vystoupila z jeho majetku a stala se majetkem postupníka, jak ostatně ohledně odporu podle § 37 ex. ř. bylo uznáno i v důvodech plenárního rozhodnutí ze dne 27. září 1932, Pres 176/32, čís. 11.932 sb. n. s. Postoupenému dlužníku i v tomto případě jest přiznati obranu proti tomu, by nebyl nucen, platiti dluh osobě, která již není jeho věřitelem a právě proto již nemá na to právo, a to i v úvaze, že postoupený dlužník nemá vlivu na knihovní provedení postupu.

Čís. 12110.

Prodatel, jenž od vyrovnacího dlužníka nežadá vrácení věci, dodané mu s výhradou vlastnictví, nýbrž zaplacení kupní ceny, má jen právo na zaplacení v mezích a podle vyrovnání.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 950/31.)

Žalující firma dodala žalovanému stroj s výhradou vlastnictví až do zaplacení kupní ceny. Po dodání stroje bylo o jmění žalovaného zahájeno vyrovnací řízení. Pohledávce žalobkyně na nedoplatek kupní ceny za stroj nebylo přiznáno hlasovací právo. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném zapravení celého nedoplatku kupní ceny. **O b a n i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu své stolice, by o ní dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

S hlediska dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci čís. 4 § 503 c. ř. s. nelze upříti dovolání opodstatněnost. Podle nesporných okolností dodala žalobkyně dovozateli žací stroj podle účtu ze dne 24. července 1928, na který dovozatel zůstal dlužen 2.584 Kč, pokud se

týče 2.384 Kč, a bylo o jmění dovolatelově usnesením krajského soudu ze dne 8. března 1929 zahájeno vyrovnací řízení. Nižšími soudy bylo zjištěno, že nebylo pohledávce žalobkyně za tento stroj, kryté výhradou práva vlastnického do zaplacení kupní ceny, přiznáno právo hlasovací ve vyrovnacím řízení. Odvolací soud se mylí, tvrdě, že, byla-li věc, prodaná s výhradou vlastnictví, odevzdána kupiteli, je převod vlastnictví proveden a kupitel se stal vlastníkem věci, neboť odevzdání věci kupiteli v takovém případě nemá v zápětí převod vlastnictví, poněvadž převod ten jest závislý podle vůle stran na zaplacení kupní ceny a jest odložen podmínkou jejího zaplacení (§§ 897, 696 obč. zák.). Správně ovšem usuzuje odvolací soud, že v takovém případě prodateli přísluší proti liknavému kupiteli dvojí oprávnění, buďto žádati vrácení prodané věci — po předchozím odstoupení od smlouvy, — nebo domáhati se zaplacení kupní ceny, a že volba tato nespadá pod ustanovení § 906 obč. zák., jakož i že výkon výhrady vlastnického práva není dotčen zahájením vyrovnacího řízení o kupitelově jmění (rozhodnutí 8669, 10.005 sb. n. s.). Ustanovuje totiž § 46 býv. vyr. řádu, jehož jest tu užití, že nároky osob, které jsou oprávněny požadovati vyloučení věci, nároky věřitelů oddělných a věřitelů, jichž pohledávky mají přednostní právo (§ 23 téhož ř.), nejsou vyrovnáním dotčeny. Nelze však souhlasiti s dalším právním závěrem odvolacího soudu, že se vyrovnací řízení netýká nároku takového věřitele, pokud se domáhá zaplacení tržové ceny na vyrovnávacím dlužníku, a že v tom směru má věřitel nárok na zvláštní uspokojení bez ohledu na vyrovnání. Předpisu § 46 (1) vyr. ř. jest rozuměti tak, že zákon poskytuje prodateli jen právo, že může uspokojení své pohledávky hledati bez ohledu na vyrovnání, zejména bez ohledu na ujednanou kvotu a na sjednané lhůty, z prodaného předmětu tím, že odstoupí od kupní smlouvy a požaduje vrácení předmětu, ale jinak sama pohledávka, není-li pohledávkou přednostní (§ 23, 46 vyrovn. ř.), podléhá vyrovnání. Může proto takovému věřiteli, žádá-li zaplacení kupní ceny, býti přiznáno jen právo na zaplacení v mezích a podle vyrovnání, pokud se nestalo zmatečným podle § 57 vyr. ř., nový doslov. Pohledávka z kupní ceny jest a zůstává pohledávkou obyčejnou a nárok na uspokojení věřitele doznal by změny předpisem § 46 vyrovn. ř. jen tehdy, kdyby věřitel žádal vrácení věci, k-níž měl vyhrazeno vlastnické právo; žádá-li však zaplacení kupní ceny, podléhá jeho pohledávka vyrovnacímu řízení. V souzeném případě žalobkyně od smlouvy tržové neodstoupila, nechtěla dojíti uspokojení z vrácení žacího stroje, nýbrž dala přednost druhému svému oprávnění tím, že se domáhá zaplacení kupní ceny za stroj, tedy při tržové smlouvě trvá. Tu se však na tento její nárok vztahují právní účinky potvrzeného vyrovnání podle § 53 vyr. ř., v tom směru nelze mluviti o zvláštní pohledávce, jak mylně za to má odvolací soud. Mohla by tedy žalobkyně žádati zaplacení, pokud se týče, mohlo by jí býti přiznáno právo na zaplacení jen v mezích a podle uzavřeného vyrovnání, ovšem pokud se snad nestalo zmatečným podle § 57 vyr. ř. v novém doslovu, a pohledávka neobživla. Podle toho zažalovaná pohledávka zanikla co do částky přesahující kvotu přijatou potvrzeným vyrovnáním (§ 53 býv. vyr. ř.) a trvá jen co do zbytku po právu, pokud nebylo na tento zbytek vyrovnacím dlužníkem plněno splátkami ve smyslu přijatého vyrovnání,

leda že by byla pohledávka obživla neplněním vyrovnání. Žalovaný za sporu namítal, že řádně plnil splátky na kvotu, zejména, že zaplatil dne 13. listopadu 1929 splátky 300 Kč a dne 14. února 1930 splátku 200 Kč. Žalobkyně odpočítala jen částku 200 Kč od zažalované pohledávky. Nižší soudy, vycházejíce z mylného právního názoru na věc, nezjistily, zda žalovaný řádně a do jaké míry splnil splátky podle přijatého vyrovnání, takže dovolací soud nemá dostatečný a bezpečný skutkový předpoklad pro právní úsudek, zda a pokud vyrovnáním nezaniklý zbytek pohledávky je dosud po právu, a zda nastala jeho splatnost.

Čís. 12111.

Z ustanovení závěti o pronájmu místnosti v nadačním domě určité osobě, jež ukládají nadaci nad meze povinností, jež pronajímateli ukládá sám zákon, další povinnost nezvýšiti nájemci nájemné a nevypovědětí nájem, neplyne, že nadace jest povinna znovu zříditi místnosti, které požárem byly poškozeny a staly se částečně nezpůsobilými k užívání.

Tato povinnost nadace neplyne ani z ustanovení závěti o zřízení fondu, z něhož měly býti hrazeny náklady udržování a zachovávání nadačního domu, nezamýšlel-li zakladatel nadace tímto ustanovením založiti pro nájemce nárok a pro nadaci povinnost znovuzříditi předmět nájmu i v těch případech, kde tato povinnost nevyplývá ze zákona.

Lhostejno, že v době zřízení závěti měly §§ 1104 a 1105 obč. zák. jiný doslov než dnešní.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1932, Rv I 1190/31.)

V závěti ze dne 27. června 1895 zřídil Josef S. Nadaci S., do níž patřily i dva domy, a uvedl doslovně: »Zároveň nařizuji, aby mým nástupcům v obchodě, pokud firmu Josef S. a synovci užívají budou, obchodní místnosti, totiž kancelář, magaziny, konírny, používání dvorův v těchto domech, ponechány byly za nájemné dosud placené«. V důsledku tohoto ustanovení poslední vůle bylo podle odevzdací listiny na ony domy vloženo pro firmu Josef S. a synovci nájemní právo. V téže závěti bylo ustanovení o utvoření fondu 5.000 zl. r. č. pro správy a stavby v oněch domech. V dodatku k poslední vůli zrušil Josef S. ustanovení o utvoření fondu 5.000 zl. r. č. pro správy a stavby v domech a nařídil, by z čistého užitku těchto domů vyhraženo bylo na eventuální správy domů ročně 240 zl. r. č. Pro případ však, že by správy domů těch nevyžadovaly ročně na ně ustanovený náklad 240 zl. r. č. a znalci stavební by uznali, že oprav v té míře zapotřebí není, mělo to, co tím ušetřeno bylo, tak dlouho býti ukládáno, až vzroste stavební fond na 5.000 zl. r. č. Současně uloženo bylo odkazovníkům spokojiti se s menším příjmem dle poměrů jejich nároků v tom případě, kdyby činže z těchto domů tou měrou klesly, že by platy předem zmíněné z nich vybývány býti nemohly, anebo kdyby pro nepředvídané události udržování domů tolik vyžadovalo, že by výnos domů těch oné výše nedosáhl. Roku 1924 vyhořelo skladiště v nadačním domě. Roku 1926 domáhala se zasílatelská firma S. a synovci na Nadaci S., by žalovaná byla uznána povinnou